

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ
КАФЕДРА ДИЗАЙНУ

«Допущено до захисту»
Завідувач кафедри дизайну
Віктор Васильович Карпов
Протокол засідання кафедри
№ ____ від «__» травня 2025 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему:
ДИЗАЙН АРТБУКУ «ПРОСКУРІВ. ДНІ І НОЧІ»
Спеціальність 022 «Дизайн»
Освітня програма 022.01.01 «Графічний дизайн»
Освітній рівень перший (бакалаврський)

Здобувач вищої освіти:
Белікова Анастасія Вадимівна
група ГДб-1-21-4.0д
Науковий консультант:
Кандидат педагогічних наук, доцент
Лихолат Олена Віталіївна
Куратор дизайн-проєкту:
Старший викладач кафедри дизайну
Здор Оксана Григорівна
Рецензент: _____

АНОТАЦІЯ

Белікова А.В. Дизайн артбуку «Проскурів. Дні і ночі». Кваліфікаційна робота. Київ: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, 2025. 62 с.

Кваліфікаційна робота присвячена розробці дизайну артбуку «Проскурів. Дні і ночі». Артбук поєднує художні й документальні елементи, візуальні наративи та дизайнерські прийоми, що сприяють популяризації культурної та історичної спадщини міста Проскурів (сучасний Хмельницький) серед широкої аудиторії — як місцевих мешканців, так і гостей міста, дослідників, дизайнерів, митців та всіх, хто цікавиться історико-культурною спадщиною України. Артбук покликаний стати засобом поширення інформації для осмислення локальної ідентичності через мову сучасного графічного дизайну.

Основна мета роботи — створення цілісного графічного продукту, який поєднує текстову складову та художнє оформлення у межах єдиної візуальної концепції, що сприяє створенню зв'язку між читачем і виданням. Саме в умовах динамічного розвитку цифрових технологій та інформаційного перевантаження візуальним контентом, проєкт набуває особливої значущості. Артбук виступає унікальним носієм, пропонуючи читачеві занурення в історію через поєднання тактильного та візуального досвіду, що надає перевагу йому на користь цифрових форматів.

Проєкт спрямований на збереження пам'яті про Проскурів. Робота має на меті не лише зберегти локальну пам'ять, а й сформувати новий підхід до подачі історико-культурної інформації засобами сучасного графічного дизайну.

Ключові слова: *графічний дизайн, артбук, культурна спадщина, візуалізація, урбаністика, популяризація, друковане видання.*

_____ А.В. Белікова

ANNOTATION

Bielikova A.V. Design of the artbook «Proskuriv. Days and Nights». Qualification work. Kyiv: Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, 2025. 62 p.

The qualification work is devoted to the development of the design of the artbook «Proskuriv. Days and Nights». The artbook combines artistic and documentary elements, visual narratives and design techniques that contribute to the popularization of the cultural and historical heritage of the city of Proskuriv (modern Khmelnytskyi) among a wide audience - both local residents and guests of the city, researchers, designers, artists and everyone who is interested in the historical and cultural heritage of Ukraine. The artbook is designed to become a means of disseminating information for understanding local identity through the language of modern graphic design.

The main goal of the work is to create a holistic graphic product that combines the text component and artistic design within a single visual concept, which contributes to the creation of a connection between the reader and the publication. It is in the conditions of the dynamic development of digital technologies and information overload with visual content that the project acquires special significance. The artbook acts as a unique medium, offering the reader immersion in history through a combination of tactile and visual experience, which gives him an advantage in favor of digital formats.

The project is aimed at preserving the memory of the Proskuriv. The work aims not only to preserve local memory, but also to form a new approach to presenting historical and cultural information using modern graphic design.

Keywords: *graphic design, artbook, cultural heritage, visualization, urbanism, popularization, printed publication.*

A.V. Bielikova

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ I. АРТБУК : СИНТЕЗ ІСТОРІЇ, МИСТЕЦТВА ТА СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ КНИГОВИДАННЯ.....	10
1.1 Артбук як засіб засіб збереження та популяризації культурної спадщини....	10
1.2. Історичні витоки та генеза артбуку. Значення ілюстрованих видань в історичному контексті.....	14
1.3. Аналіз сучасних артбуків на історичну та урбаністичну тематику : приклади та тенденції.....	19
Висновки до розділу I.....	23
РОЗДІЛ II. ПРОЄКТУВАННЯ АРТБУКУ «ПРОСКУРІВ. ДНІ І НОЧІ».....	26
2.1. Формування концепції, змістового наповнення, тематичної структури та візуальної стилістики артбуку.....	26
2.2. Візуалізація елементів артбуку: стиль, графіка, матеріали.....	30
2.3. Розробка макету ілюстрованої книги «Проскурів. Дні і ночі».....	37
Висновки до розділу II.....	38
ВИСНОВКИ.....	41
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	44
ДОДАТКИ.....	48
ДОДАТОК А. Історичні витоки та генеза артбуку.....	48
ДОДАТОК Б. Аналіз сучасних артбуків на історичну, урбаністичну тематику..	51
ДОДАТОК В. Макет артбуку «Проскурів. Дні і ночі».....	59

ВСТУП

Актуальність теми. Українське мистецтво завжди слугувало і продовжує слугувати віддзеркаленням багатогранної культурної спадщини, історії та традицій нашого народу. Воно не лише зберігає національну самобутність, а й виступає ефективним засобом популяризації української історії як на внутрішньому, так і на міжнародному рівнях, охоплюючи як молодь, так і старші покоління.

Однак, сприйняття людьми інформації значно змінилось з появою цифрових технологій. Зросли і запити суспільства на контент для споживання, зацікавлення аудиторії вимагає більших зусиль. Проте, новітні технології друку, стилі та принципи, які використовуються для створення якісного дизайну сучасної літератури, неабияк заохочують людей звертати увагу на такий друкований продукт для передачі інформації, як артбук. Користуючись нагодою, перед дизайнерами постає питання: чому б не скористатися можливістю привернути увагу суспільства до важливих речей через мистецтво?

Книги відіграють важливу роль у всебічному розвитку особистості, сприяючи розвитку гнучкості мислення, збагаченню словникового запасу, формуванню емоційної сфери, покращенню пам'яті, уяви та комунікативних навичок. Окрім того, вони стимулюють здатність аналізувати інформацію та синтезувати з неї нові ідеї, що є особливо важливим у сучасну інформаційну епоху.

Стан дослідження проблеми. В наш час, у добу цифрових технологій, важливість збереження та переосмислення історичної спадщини набуває нового важливого значення. Ні для кого не секрет, що з появою діджиталізації, з'явилися труднощі із зацікавленням суспільства в літературі, читання довгих текстів та складних творів. Швидкий темп життя, зростання популярності коротких форм контенту, суттєво змінили спосіб сприйняття інформації. У

цьому контексті постає завдання знайти нові формати для передачі культурного досвіду та збереження історичних знань, які відповідатимуть вимогам та запитам сучасної аудиторії. Це стає можливим, саме завдяки грамотним знанням, які дизайнер вкладає у свій проєкт, та за допомогою яких, здатний створювати продукцію, яка викликає інтерес і сприяє розповсюдженню та поширенню інформації серед суспільства.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Кваліфікаційну роботу виконано на кафедрі дизайну факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського столичного університету імені Бориса Грінченка. Робота є частиною наукової теми кафедри дизайну «Сталий розвиток суспільства та дизайн-діяльність у просторі айдентики територіальних громад», що передбачає проведення досліджень у сфері культури, мистецтва і дизайну та суміжних областей знань, презентацію результатів на міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях, публікацію на шпальтах фахових видань, керівництво студентськими творчими та науковими студіями і гуртками, написання випускових кваліфікаційних робіт першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти (протокол засідання кафедри дизайну від 05.02.2025 р. № 5).

Метою дослідження є розробити концепцію, макет і дизайн артбуку «Проскурів. Дні і ночі». Це відображає культурну, історичну та візуальну ідентичність міста Проскурів, сьогодні – Хмельницький. Сприяє популяризації його спадщини через сучасні засоби графічного дизайну.

Перед авторкою даної кваліфікаційної роботи з розробки артбуку поставлені такі **завдання**:

1. Дослідити проблематику та актуальність книжкової справи в умовах сьогодення.
2. Дослідити історико-культурний контекст міста Проскурів, його культурну спадщину.

3. Проаналізувати особливості жанру артбуку та проаналізувати успішні приклади даного видання.
4. Розробити концепцію артбуку, його формат, структуру, стильове та композиційне рішення.
5. Створити авторські графічні зображення, включаючи інфографіки, ілюстрації та фотоколажі в обраній стилістиці.
6. Розробити фінальний макет артбуку та підготувати його до друку, враховуючи технічні вимоги.

Об'єктом дослідження є процес створення артбуку та його роль у популяризації локальної культурної спадщини через сучасні оригінальні видання.

Предметом дослідження є дизайн артбуку «Проскурів. Дні і ночі», стилістичні, композиційні та типографічні рішення. Ефективний дизайн артбуку, що гармонійно поєднує сучасні графічні засоби з історико-культурним контекстом міста, здатен сприяти популяризації історії Проскурова та підвищенню зацікавленості в його культурній та історичній спадщині. Для роботи над темою «Дизайн артбуку «Проскурів. Дні і ночі» було використано такі теоретичні та практичні **методи дослідження**:

1. Аналіз – було опрацьовано історичні матеріали, архівні документи, наукові публікації, а також візуальні джерела, що відображають розвиток міста.
2. Синтез – використовувався для об'єднання отриманої інформації та досліджень в єдину концепцію артбуку.
3. Дедукція – даний метод допоміг виявити ключові принципи, які мали бути враховані у створенні артбуку. А саме: стильове оформлення, кольорову гаму, типографіку, ілюстрації та структуру подачі інформації.
4. Інтерв'ю – використовувався для збору інформації серед місцевих мешканців та істориків, які оперують унікальними знаннями та особистими спогадами про місто.

Теоретичне значення кваліфікаційної роботи полягає в:

1. Дослідженні впливу мистецтва, зокрема графічного дизайну, на популяризацію інформації серед людей, враховуючи їхнє співіснування з цифровими технологіями.
2. Удосконалення знань про жанр артбуку як спосіб візуальної комунікації в графічному дизайні.
3. Розширення розуміння ролі локальної ідентичності у формування концепції графічних продуктів.
4. Аналіз підходів до створення графічних матеріалів для популяризації культурної спадщини, які можуть бути використані в подальших дослідженнях.

Практичне значення кваліфікаційної роботи полягає в:

1. Розробка унікального дизайн-продукту – артбуку, для зацікавлення суспільства, який може бути використаний як візитівка або сувенірний, культурний чи туристичний продукт для міста Хмельницький.
2. Надання рекомендацій щодо підготовки візуальних матеріалів для артбуків, присвячених локальним темам.
3. Реалізація концепції артбуку як прикладу інтеграції історичних і сучасних дизайнерських підходів, що слугуватиме натхненням для графічних дизайнерів і видавців.

Апробація результатів дослідження. Матеріали кваліфікаційної роботи обговорювались на засіданнях кафедри дизайну факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського столичного університету імені Бориса Грінченка. Основні положення й результати кваліфікаційної роботи було викладено у повідомленні на всеукраїнській науково-практичній конференції *«Сталий розвиток суспільства та дизайн діяльність у просторі територіальної айдентики»* (Київ, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, 16 квітня 2025 року).

Белікова А.В. Сучасні видання, як засіб збереження та популяризації культурної спадщини. *Сталий розвиток суспільства та дизайн діяльність у*

просторі територіальної айдентики. Всеукр. наук.-практ. конф. (16 квітня 2025 року). Київ: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, 2025. С. 16-18.

Структура: робота складається зі вступу, двох розділів, кожен з яких містить по три підрозділи, висновків до кожного розділу та загальних висновків до кваліфікаційної роботи, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи із додатками складає 62 сторінки, основний текст – 43 ст., додатки – 15 ст.

РОЗДІЛ I

АРТБУК : СИНТЕЗ ІСТОРІЇ, МИСТЕЦТВА ТА СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ КНИГОВИДАННЯ

1.1 Артбук як засіб засіб збереження та популяризації культурної спадщини

У сучасному суспільстві книга продовжує відігравати ключову роль як засіб передачі знань та інформації. У статті підтверджується, що книга — це складова частина та головний носій загальної культури. Її образ складається з багатьох чинників, які несуть в собі пізнавальну, моральну, естетичну та інші інформацію [4]. Проте, з розвитком діджитал-суспільства запити споживачів до споживчих видань значно збільшилися [2]. У добу технологій люди звикли витрачати менше часу на пошук інформації, споживати швидкоплинний контент у вигляді коротких відео та отримувати швидкий дофамін та завчасно опрацьовану інформацію, яка не потребує додаткового аналізу.

В той же час, цифровізація вплинула на запити людей. Суспільство цінує візуальну привабливість речей, і з книжкової полиці швидше обере книгу з красивою, естетичною обкладинкою. У своїй статті О. Здор підкреслює, що книга – це багатовимірна система, текст, рух по цьому тексту і візуальне, об’єктне вираження цього тексту, можна говорити про книгу як про втілення синтезу мистецтв [18]. Саме тому сучасні видавництва активно зосереджуються на розробці дизайну книжкової продукції, орієнтуючись на запити й очікування аудиторії. Як результат: збільшується об’єм продажів, а видавництва отримують нових шанувальників та задоволених читачів.

Як зауважує Стефан Загмайстер, один із провідних дизайнерів Австрії, мистецькі твори повинні бути водночас візуально привабливими, актуальними та доступними для сприйняття. Він наголошує, що ваш твір має справляти враження такого, який створений «людьми та для людей» [15]. Такий підхід до проєктування, зокрема в дизайні книги, зосереджується на

антропоцентричності та емоційному впливові. Адже художня цінність книжкового видання проявляється не лише через вербальний зміст, а й через візуальну форму подачі. Книга це і про “обгортку”, принадну обкладинку, що також є мистецьким елементом та має слугувати інформативно-естетичній меті. Як наслідок, встановлюється зв’язок між автором та читачем, а дизайн в свою чергу, окрім прикраси, стає засобом комунікації. В умовах цифрової епохи саме комунікаційна складова набуває провідного значення. Тому ми ще раз можемо наголосити на важливості знаходження нових форм донесення інформації.

Шириться багато тверджень щодо зменшення популярності книг, звідусіль обговорюється майбутнє паперових видань в паралельному існуванні з цифровими технологіями та впливу різноманітних подій у світі на друкарську справу. За даними А. Кваско, та О. Сухорукова визначено, що після пожвавлення видавничої діяльності в 2019 році спостерігається падіння і обсягів книжкової продукції, і її тиражів в 2020 році, що є наслідком пандемії COVID-19 та запровадженням карантинних заходів [23]. Людям вдалось адаптуватися до нових умов існування. Впродовж останніх п’яти років ситуація на ринку зазнавала і злетів, і падінь, але видавництва не планують завершувати свою діяльність, а навпаки розширюють свої послуги, задіюють нові технології та створюють фантастичні речі. Як зазначається у вище згаданому дослідженні, видавничо-поліграфічна галузь є стратегічно важливою складовою національної економіки, яка пов’язана з культурними, соціально-економічними та політичними процесами країни [23]. Із цим висновком важко не погодитися. Адже, книги дають можливість популяризувати ідеї, впливати на культурний розвиток населення, слугувати засобами масової інформації та забезпечують доступ до інформації та знань.

Ніщо не зрівняється з тими емоціями, які викликає друковане видання, запевняє Стефан Загмайстер: я відчуваю задоволення, коли спостерігаю, як папір виходить із принтера. Це фізична, масивна річ, в яку ви вкладаєте багато любові і турботи і я думаю, що веб-сайт аналогічного об’єму не може повністю

вдовольнити вас [15]. Правильно оформлене, структуроване друковане видання здатне підвищити настрій та вплинути на почуття людини. У статті EDS (European design school) зазначається, що ефективний дизайн може стати потужним інструментом для поліпшення психологічного стану або його коригування в потрібному напрямку [12]. Адже, папір, структура, шрифти та, навіть, запах впливають на емоційний зв'язок між читачем та книгою, даруючи неймовірний емоційний досвід. Окрім цього, на думку О. Здор: «Ілюстрування книги – це ще один спосіб прочитання літературного тексту, ще один спосіб пізнання, а не прикрашання» [17]. Якісне графічне оформлення не лише підтримує текст, а й формує новий рівень його розуміння для читача.

За нашими спостереженням, сучасним книгам притаманні: унікальні візуальні рішення, інтерактивність, гра з символами та образами, гнучкість та відхід від стандартизованої структури. Прикладом такого видання є артбук — книга, яка почала набувати популярності в 19 столітті. Цей виріб є оригінальним за своєю структурою, зазвичай містить в собі невелику кількість тексту, а ілюстрації, ескізи, колажі, та будь-які візуальні рішення, задумані митцем, слугують джерелом отримання інформації. Основною відмінністю артбуку від звичайної книги є свобода вибору для художника. Немає жодних правил по оформленню та верстці, автор сам обирає формат, матеріали, стиль розміщення елементів, розмір чи наявність тексту.

«Артбук» дослівно з англійської перекладається як «книга-мистецтво», що дає підставу говорити про двокомпонентність окресленого явища: книгу можна розглядати як видавничо поліграфічний і мистецький феномен [24]. Як зазначено в збірнику, артбук є не лише засобом передачі інформації, а й естетичним об'єктом, що несе за собою культурну та художню цінність [40]. Не варто розділяти «елементи» артбуку, адже він є цілісним твором. Графічно-мистецька складова покращує сприйняття оповіді, викладеної в друкованому виданні. Кожен елемент посилює дію іншого, створюючи ефект синергії.

Популярність артбуки здобули зокрема через розвиток ігрової індустрії. Доволі часто вони супроводжують друковані видання і стають ефективним методом маркетингу. Таким чином, розкривається не лише естетична, а і доволі практична складова такого виду мистецтва.

Низка статей [32; 33; 34] були присвячені актуальності артбуку як явища в Game Development (індустрії, яка займається розробкою відео-ігор). В цих дослідженнях акцентується увага на ефективності артбуку з маркетингової точки зору. Загальним висновком можна назвати те, що GameDev-індустрія потребує такого засобу художньої виразності.

Ми ж, в свою чергу, звертаємо увагу, що не лише сфера технологій, сфера передова, може використовувати артбуки як такі. Варто звертати увагу на світові тенденції та адаптувати їх під свої потреби. Рішення, які знаходять розробники відеоігор можуть бути корисними і в контексті історико-культурної просвіти широких верств населення. Загальний тренд та гейміфікацію та інтерактивізацію контенту дається взнати.

Втім, проаналізувавши літературу по темі, ми стикнулись з невичерпними та нечіткими критеріями розрізнення. Дефініції різняться від автора до автора (що, загалом, є нормальною практикою в будь-якій науці). Більше того, термінологічна матриця має певні хиби, на які вказує зокрема праця «Артбук у теоретичному вимірі й у системі практик редактора» [3, с. 79-94]. Далі ми будемо широко посилались на дану статтю, бо вона є по суті метааналізом цілої низки джерел з теми, яка нас цікавить.

Розуміння поняття артбуку ускладнюється не лише іншомовністю терміну (як приклад можна знайти такі поняття як «artbook», «art book», «book of art», «artist book», «artist's book» в англійській мові та вже французьке «livre d'artiste»), але й «взаємопроникністю іншомовних лексем в мовну тканину» [3, с. 79-94]. Різні дефініції, які подають західні дослідники, спричиняються цілу «матрицю перекладів та трактувань»: «арт бук», «артбук», «книга художника», «мистецька книга». Очевидним є різниця та видозміна лексичного

навантаження терміну. Різниця в теоретичному розумінні самого терміну спричиняє і різницю в практичному виконанні.

Як зазначає О. Копецька «артбуки можуть задовільняти різні запити, сприйматись і як мистецькі творіння, і як видавнича продукція» [24, с. 66-69]. На думку ж інших дослідників «артбук це мистецький альбом»[29]. Знову ми можемо спостерігати прогалини в цілісному розумінні суті артбуку, через це і виникає цілий калейдоскоп трактувань.

Деякі дослідники, як видно з протилежних дефініцій, зосереджуються на «одній з двох частин артбуку». Чи це є мистецький твір, окремого жанру, що виражений в «книгоподібній» формі; чи це книга специфічного жанру, головною ознакою якої є широке використання ілюстраційних та графічних матеріалів.

Ми ще раз наголошуємо на збереженні балансу, неможливості розірвати «артбук» (якщо, звісно, ви не наполягаєте на написанні «арт бук»). Артбук це книга, з мистецтвом; це мистецтво в книжковій формі; це книга, що використовує зображальне мистецтво для донесення змісту, що створює сенс для аудиторії.

В літературі по темі все частіше з'являється поняття «книга артистична». Зокрема, такий «погляд на артбук як на “книгу артистичну” може допомогти уникнути неточностей»; «поняттям “артбук”», варто позначати всю сукупність книжкових видань, які виходять за межі стандартів, пропонують принципово новий погляд на книгу як явище, якому властива пластичність форм і змісту для передачі певної інформації, ідеї, смислів і сенсів» [3, с. 79-94].

1.2. Історичні витоки та генеза артбуку. Значення ілюстрованих видань в історичному контексті

Мистецтво прагне нових форм вираження. Воно прагне розвитку та еволюції. Але неможливо створити щось унікальне, здобути нову вершину, не досягнувши витоків.

Саме тому ми присвяtimo увагу розгляду генези «артбуку» (назву артбуку ми використовуємо здебільшого метафорично, прагнучи викликати у читача стійкішу асоціацію між історичними релігійними текстами, що оздоблені мініатюрами, та сучасною формою цього мистецтва поєднання образу та слова).

Певною мірою артбуками були стародруки: альдини, «Апостол» Івана Федорова, «Прогностична оцінка поточного 1483 року» Юрія Дрогобича та багато ін. Характер їх творення передбачав індивідуальне осмислення форми, вибір матеріалів і засобів втілення текстів. Експериментаторство було звичною практикою, в результаті чого кожна книга поставала оригінальним, нестандартним, часто унікальним витвором одночасно мистецтва й видавничої справи. «З моменту появи книги зв'язок між текстом і зображенням є частим явищем» [30, с. 40-51].

Далі ми розглянемо кілька прикладів стародруків, зокрема, релігійних книг.

«Апостол» Івана Федорова (1574) є першим друкованим виданням на українських землях. Більше того, воно відзначається високою якістю друку. Гравюри, що прикрашають книгу, допомагають краще осягнути текст. Вони не є суто декоративними. Книга містить зображення, прикрашені рослинними мотивами, геометричними візерунками та зображеннями істот. Виготовлений шрифт має чіткий та рівний набір, а сам текст прикрашають буквиці. Можна спостерігати гармонійне поєднання тексту і декоративних елементів (див. рис А.1, Додатку А).

«Ізборник Святослава» (1073) (див. рис. А.2, Додатку А) є одним з найдавніших східнослов'янських рукописів. По суті, це збірник релігійних та світських текстів. Тексти також супроводжуються мініатюрами (див. рис. А.3, Додатку А). Мініатюри ж мають глибоко символічне значення, яке не тільки «оживлює» текст, але і видозмінює його семантику, створює нове прочитання та доповнює сенс. Завдяки візуальним образам вони можуть змінювати

сприйняття, посилювати емоційне забарвлення та додавати більшого значення змісту.

«Києво-Печерський патерик» (XIII - XVII ст.) це збірник житій святих Києво-Печерської Лаври. Зображення святих сприяє наочності викладеного тексту та глибшого контакту з читачем. Така проникливість та емоційність також споріднює давні релігійні тексти із сучасними артбуками. Особливість даного видання є гравюри (див. рис. А.4, Додатку А). Лаврська гравюра здобула заслужене визнання серед усього слов'янського світу. Спеціальні художники зазвичай створювали необхідні малюнки, а гравери вирізьблювали їх на дереві (а з кінця 1680-х років – і на міді). Вже у XVII столітті Лавра мала власні майстерні для малювання та гравіювання.

«Буквар» Івана Федорова (1574) є першим підручником на українських землях. Ілюстративність матеріалу, що викладений в книзі, сприяло не лише мистецько-естетичній функції, а й освітній (див. рис. 1.5, Додатку А). Тобто, «Буквар» є по суті підвалиною сучасних артбуків, які використовують естетику візуальної частини. Це сприяє кращому засвоєнню поданої інформації.

«Пересопницьке Євангеліє» (1556-1561) відзначається високою якісною каліграфією, витонченими орнаментами та деталізованими мініатюрами (див. рис. А.6. Додатку А). Ілюстрації «Євангелія» доповнюють та видозмінюють значення тексту, наповнюючи його додатковими сенсами. Поєднання словесності з образністю робить книгу саму по собі витвором мистецтва, а не лише літературно-текстовим виданням.

Розглянувши лише деякі приклади стародруків ми бачимо очевидні паралелі із сучасним артбуком. Хоча новітні представники даного жанру далекі від релігійної тематики, це не є перешкодою для проведення паралелей.

Як ми вже з'ясували, ідея поєднувати словесність та образність не нова. Зображальне мистецтво взагалі є важливою частиною будь якої релігії, тоді як релігійна література є її основою.

В церковних текстах різного роду зображення мають не лише декоративну мету (хоча, безумовно, її також переслідували, адже матеріали, з яких виготовлені деякі гравюри, були дуже коштовними), а й виступали засобом інтерпретації змісту; сприяли його глибшому розумінню. Ми знову згадуємо про синергічне поєднання «слова та образу», про яке ми говорили вже в контексті артбуку. Все нове це добре забуте старе.

Питанню поєднання слова та образу присвятив свої праці відомий французький теоретик семіотики. Ми посилаємось на його роботу «*Rhétorique de l'image*» («Риторика образу») [30], в якій Барт доводить, що зображення створює свій власний наратив. Поєднання зі словесністю створює вже «багатовимірне значення».

У тому ж творі Барт риторично запитує: чи дублює зображення певну інформацію, подану в тексті за рахунок явища надмірності, чи текст додає свіжу інформацію до зображення?

Відповідь, як це часто буває, виявилась подвійною - і так, і ні. В цьому контексті Барт виділив дві функції текстового повідомлення по відношенню до зображення. Це «якоріння» та «реле» («*There appear to be two: anchorage and relay*», R. Barthes, 1964) [30].

Під якорінням Барт розуміє обмежуючу функцію тексту, який пояснює зображення. Це унеможлиблює занадто широку інтерпретацію. На думку дослідника, відсутність супроводжуючого тексту породжує «хаос інтерпретації» та перевантаження сенсів.

Друга ж функція - реле, це більш рідкісне явище, але ближче до нас тематично. Це та сама синтеза, де текст та зображення обидва виступають як «провідники наративу».

Про цей аспект ми вже згадували раніше. На нашу думку, артбук є ідеальним прикладом такого поєднання, синергії тексту та зображення.

Дослідниця Раєвські також акцентувала свою увагу на явищі інтермедіальності в широкому сенсі [40]. Наукові розвідки охоплювали не лише питання тексту та зображення, хоча, безумовно, вони також мали місце бути.

Раєвські виділяє кілька видів взаємодії різних видів медіа. Зокрема, нас цікавить явище «медіакомбінації», яке полягає в поєднанні різних видів медіа (в нашому прикладі - тексту та зображення), створенні синергії та нового сенсу.

Як ми бачимо, Барт та Раєвські практично говорять в унісон. Використовуючи при цьому різну лексику, дефініційну матрицю та понятійний апарат.

В працях В.Т. Мітчелла [37, 38, 39] отримано розвиток теорії інтермедіальності та його ідеї екфразису. Суголосно з Бартом та Раєвські, Мітчелл говорить про важливість поєднання «слова та образу», про синергічність цих зв'язків. Адже цей «союз» має більше значення, за суму своїх складових. Важливою також стала ідея взаємопроникності мистецтва, що дало поштовх до створення нових жанрів.

Мітчел в своїй теорії спирався на іконологічний аналіз Е. Панофського [11] та теорію когнітивної універсальності мистецтва Н. Гудмена [31].

Аналітичний метод Панофського включав в себе три етапи:

- до-іконографічний опис.
- іконографічний аналіз.
- іконологічний опис.

Ці три етапи послідовно відповідають на питання «що зображено?», «як зображено?» та «що це означає?».

В розумінні Панофського іконографія це аналітичний інструмент, який застосовується для розкладання (аналізу) твору на складові, тоді як іконологія це синтетичний метод. Іконологія ставить за мету встановити глибші символічні значення, враховуючи історичний контекст тощо. Такий метод дозволяє зазирнути глибше в суть та виокремити часто приховані значення.

Теорія Гудмена говорила про подібність «мов різних видів мистецтва». Оскільки все мистецтво існує в спільному культурному просторі та говорить про спільні теми. Точніше сказати, людина, використовуючи засоби художньої виразності різних видів мистецтва, прагне висловити те саме.

Враховуючи ці положення, можна припустити, що різні види мистецтва можуть «римуватись» між собою, мати схожі смислові структури. Гудмен називав це явище наскрізністю [31].

1.3. Аналіз сучасних артбуків на історичну та урбаністичну тематику : приклади та тенденції

Сучасні артбуки служать важливим засобом для візуального та текстового відображення історичних подій, культурних явищ і міського середовища. Вони поєднують елементи мистецтва, графічного дизайну, історії та документалістики, формуючи унікальний погляд на урбаністичні особливості та історичну спадщину. Багато міст зазнають швидких змін через глобалізацію, технологічний прогрес і соціально-політичні зміни. Тому, художники, дизайнери і видавці прагнуть відобразити цю динаміку за допомогою візуальних наративів.

Зі слів О. Здор: «Кожна книга – це відображення особистостей її творців» [17, с. 267-281]. Ця думка підкреслює, що книга не є лише текстом чи набором ілюстрацій — вона несе в собі світогляд, емоції та досвід авторів, художників, дизайнерів тощо. Композиція, кольорова гама, шрифти, текстури та матеріали — усе це відображає естетичні вподобання, мистецьке бачення та внутрішній світ творців.

В останні десятиліття зростає інтерес до артбуків, присвячених урбаністиці та історичним темам. Це дає свій відбиток в переосмисленні міських пейзажів, дослідженні їх трансформації та відображенні культурної ідентичності через мистецтво.

У цьому підрозділі розглянули приклади артбуків, присвячених історичним подіям та розвитку міст. Аналізуються їхні характеристики, стилістичні підходи та основні тенденції створення таких видань. Особлива увага приділяється тому, як художники та видавці використовують графічні техніки для передачі історичних наративів і міської атмосфери, а також концептуальним і технічним методам, які визначають цей жанр.

Яскравим прикладом праць на урбаністичну тематику є Матеуш Урбанович — польський художник, який спеціалізується на акварельному та цифровому живописі. Він працює разом зі своєю дружиною, авторкою коміксів, у їхній студії в Токіо, Японія. Його творчість зосереджена на зображенні міських пейзажів, особливо Токіо, з акцентом на архітектурні деталі та атмосферу міста. Мистецька спадщина художника налічує сотні ілюстрацій. Вони відзначаються детальністю та глибоким розумінням міського середовища. Матеуш майстерно передає атмосферу та дух міста, використовуючи як традиційні, так і сучасні техніки живопису. Його артбуки є чудовими прикладами сучасних видань на урбаністичну тематику, які поєднують мистецтво та дослідження міського простору.

До прикладу, його серія акварельних робіт «Tokyo Storefronts» («Токійські фасади») присвячена зображенню традиційних японських магазинів та їхніх фасадів. (див. рис. Б.1 - Б.4, Додатку Б) Ця серія ілюстрацій вперше привернула увагу в Інтернеті в 2016 році. Згодом була представлена в газетах і на телебаченні, вшановуючи унікальну красу архітектури Токіо.

Ця довгоочікувана книга містить 50 ілюстрацій, у тому числі 10 раніше опублікованих робіт і 40 нових малюнків. Він пропонує глибоке занурення в історію цих будівель, показуючи види з висоти пташиного польоту, епізоди, пов'язані з кожною будівлею, і творчий процес за ілюстраціями. Крім того, книга є двомовною, пропонує тексти японською та англійською мовами, що робить її доступною для ширшої аудиторії.

Свої роботи художник виконує за допомогою чорної гелевої ручки та акварелі. Спочатку контури опрацьовує ручкою, а вже потім шарами наносить фарбу. Готові ілюстрації в ручних техніках сканує та обробляє в Adobe Photoshop, роблячи їх досконалыми. Такий спосіб дозволяє передати читачеві текстуру та особливості акварельного паперу.

Наступний артбук цього ж художника має назву «Tokyo at Night». Це серія акварельних ілюстрацій із зображенням нічних вулиць Токіо. Матеуш Урбанович пояснює, що замість того, щоб прагнути до очевидного — крутих на вигляд новозбудованих багатоповерхових офісів, він хотів зобразити нічні сцени Токіо, які не так багато бачать — глухі вулиці, порожні провулки, високі будинки та порожні автостоянки. Переважно яскраво освітлені (навіть небо ніколи не буває просто чорним) без людей. Запевняє, що ці місця мають дивну моторошну атмосферу, яку митець хотів відтворити [36].

На відміну від попереднього артбуку «Токійські фасади» («Tokyo Storefronts») (див. рис. Б.5, Додатку Б), де художник зосереджувався на окремих будівлях та місцях, у «Токіо вночі» він прагнув передати, незвідану всіма, атмосферу міста загалом, досліджуючи його нічний вигляд та настрій. Завдяки акварельній техніці, Матеушу Урбановичу вдалося передати м'якість та глибину нічного освітлення (див. рис. Б.6 - Б.9, Додатку Б). В результаті, читач отримує відчуття присутності та занурення в міське середовище.

Натхненням для митця можуть слугувати і певні події в житті, які справили неабияке враження та викликали сильні емоції. Розглянемо роботи наступного українського художника Сергій Майдукова.

Сергій Майдуков — відомий український художник, який працює в жанрі сучасної графіки. Його стиль вирізняється мінімалізмом, точними лініями та сміливими кольоровими рішеннями. Він співпрацював із такими міжнародними виданнями, як The Guardian, The New Yorker, The Washington Post, The New York Times, The Financial Times, The Wall Street Journal, Die Zeit, The Economist,

The Atlantic і багатьма іншими, а також з українськими брендами та культурними ініціативами.

Чоловік активно досліджує урбаністику, міський простір і людей у ньому, що робить його стиль особливо актуальним для проєктів, пов'язаних з історією та атмосферою міст. Його роботи часто передають динаміку вулиць, архітектурні форми та характерні деталі міського середовища, використовуючи лаконічну, але дуже виразну візуальну мову.

До прикладу, його артбук «Заграва» (див. рис. Б.10, Додатку Б.), в якому автор задокументував спогади за час повномасштабного вторгнення (з лютого 2022 року до травня 2023 року). Видання побудоване на основі його особистих спостережень, документальних подій і роздумів про те, як повномасштабне вторгнення сусідньої країни змінило Україну та її людей.

В артбукі, в основному, переважають ілюстрації, які іноді доповнюються короткими текстами. Графіка Майдукова тут особливо виразна: сміливі композиції, лаконічність форм і точна передача емоцій створюють сильний художній ефект (див. рис. Б.11. - Б.12., Додатку Б). Книга вміщує більш ніж 50 ілюстрацій, виконаних як ручними техніками, так і за допомогою цифрових технологій. Для своїх робіт автор використав олівець, чорнила, папір та планшет.

Даний артбук є не просто мистецьким проєктом, а й важливим історичним документом, що фіксує момент і передає атмосферу часу через авторську графіку. Це приклад того, як художник передав свій біль, і біль своєї країни за допомогою мистецтва для поширення серед міжнародних партнерів. І як, здавалось би, невелике видання може розкривати та популяризувати важливі проблеми.

Наступний проаналізований артбук Сергія Майдукова вже на урбаністичну тематику, а саме про Київ. Має назву «KYIV by Sergiy Maidukov» (див. рис. Б.13, Додатку Б). Ця історія про місто складається здебільшого зі скетчів та ілюстрацій. Книга наповнена лаконічними, але дуже виразними

ілюстраціями, що відображають як знакові місця Києва, так і буденні міські сцени. Художник майстерно використовує мінімалізм, чіткі лінії та контрастні кольорові акценти, створюючи особливий настрій міського життя (див. рис. Б.14, Додатку Б).

Для роботи над книгою автор використовував ручку, олівець та планшет. Ілюстрації відрізняють технікою виконання, але при цьому всеодно створюють цілісну картину (див. рис. Б.15, Додатку Б). Це своєрідний графічний портрет Києва, сповнений тепла, динаміки та уважності до деталей, які роблять місто особливим.

Це видання демонструє нам те, як за допомогою артбуку можна передати красу міста та візуалізувати його унікальну атмосферу очима сучасного художника. Воно містить емоційний погляд на звичні речі через призму авторського стилю, що поєднує графічну чіткість і художню експресію.

Проаналізувавши вищезгадані артбуки, можна зробити висновок, що для створення чогось нового варто лише озирнутися навколо і зрозуміти, що середовище, в якому проживає людина може слугувати натхненням. А сучасні формати дозволять якнайкраще розкрити задум та привернути до себе увагу своїми незвичними структурами та будовою.

Висновки до розділу I

У результаті дослідження можна стверджувати, що артбук є не лише мистецьким виданням, а й ефективним засобом збереження та популяризації культурної спадщини [13]. Все вищеперераховане підштовхує нас до декількох значущих висновків. А саме:

1. Артбук це специфічна форма зображально-літературного мистецтва. В цьому виді видання візуальна форма поєднується з текстовою, утворюючи синергічну взаємодію, де кожен елемент підсилює експресію іншого.

2. Артбук є інноваційним та авангардним явищем. Воно заперечує консервативність. Деякі дослідники саме це виділяють як основну ознаку

«артбуку». Наявність графічних елементів чи яскравість оформлення не відрізняє від «графічного роману» абощо. Артбук це не лише «арт» та «бук». Це не мистецька книга, не книга митця. Це синтез. Синергія. Коли сила взаємодії цих двох частин двоєдиного цілого є набагато більшою, ніж просто сума доданків. Артбук це експеримент. Це виклик. Це в епатаж. Це гра з формою. Артбук це мистецтво в найвищому розумінні.

3. Артбук це чудове маркетингове рішення. Засіб привернення уваги чи просування продукту. В даній роботі ми розуміємо під маркетингом процес збільшення туристичної привабливості міста Хмельницького (історичного Проскурова). Саме ця культурна ініціатива є такою собі промокампанією, маркетинговою акцією. Результатом нашої кампанії має стати привернення уваги до історичної спадщини Проскурова, його культурної цінності та значення. Ми вважаємо, що артбук є найкращим інструментом задля досягненні цієї мети. Адже історичні нариси мають ожити на сторінках експериментального за своєю суттю видання. До того ж, невеликий (або навіть одиничний) наклад створює додаткову ексклюзивність та мистецьку цінність.

4. Багато різних сфер потребують такого засобу художньої виразності. За допомогою артбуку можна популяризувати будь-що, адже цей формат поєднує візуальну естетику та глибокий зміст, роблячи інформацію доступною та привабливою для суспільства.

Дослідження історичних витоків та еволюції ілюстрованих видань показує, що візуальна складова книги має ключове значення у передачі змісту читачеві. Від середньовічних манускриптів до сучасних артбуків ілюстрації виконують не просто допоміжну функцію, а стають повноцінним засобом комунікації. Це підкреслює важливість артбуків у збереженні історичних і культурних наративів.

Огляд сучасних артбуків на історичну та урбаністичну тематику показав тенденції авторських підходів, рішень та інтерпретації міського простору та історичних подій. Сучасні митці використовують інноваційні підходи до

оформлення, експериментують із форматами та техніками, щоб створити всі умови для незвичайного досвіду читача. Такі видання не лише документують історію, а й пропонують новий спосіб її осмислення через графіку, дизайн і концептуальні рішення.

У цілому, дослідження підтверджує, що артбук є значущим виданням, яке інтегрує мистецтво, історію та дизайн, забезпечуючи унікальну форму взаємодії читача з культурною спадщиною та міським середовищем. Таке видання стимулює емоційне та інтелектуальне занурення у контекст міста, сприяє глибшому розумінню історичних наративів і підвищує інтерес до збереження локальної ідентичності. Таким чином, артбук виступає не лише як джерело знань, але і як потужний інструмент популяризації культури та формування міського середовища через призму дизайну.

РОЗДІЛ II

ПРОЄКТУВАННЯ АРТБУКУ «ПРОСКУРІВ. ДНІ І НОЧІ»

2.1. Формування концепції, змістового наповнення, тематичної структури та візуальної стилістики артбуку

Для кваліфікаційної роботи було обрано розробку дизайну артбуку «Проскурів. Дні і ночі». Метою проекту було створення історичного, урбаністичного видання про моє рідне місто — Хмельницький (історична назва — Проскурів, яка і досі відгукується великій верстві населення). Головною ідеєю було осмислити образ міста через призму часу, пам'яті та особистого сприйняття.

Розділ буде присвячено поясненню творчої концепції видання, вибору стилістичного напрямку, змістовому наповненню, вибору колористичного рішення та шрифтового оформлення.

Цей проект є спробою зберегти частину історії та духу Проскурова (Хмельницького), викликаючи ностальгію за минулим у тих, хто знайомий з цим містом. Водночас, видання про Проскурів прагне вийти за межі локальних спогадів, щоб зацікавити ширшу аудиторію та познайомити її з багатою культурною та історичною спадщиною цього самобутнього українського міста, підвищуючи його впізнаваність.

Особистий погляд на Проскурів має на меті знайти місце у серцях як місцевих читачів, пробуджуючи їхні власні спогади та ностальгію за минулим, спільними переживаннями та знайомими образами міста. Так і зацікавити іншу частину суспільства та ознайомити її з культурною та історичною спадщиною, підвищивши обізнаність цим менш відомим, проте не менш цікавим та впливовим українським містом.

Концепція артбуку ґрунтується на поєднанні контрастів між двома символічними світами. Перший — історично-задокументований, виступає

«днем», а другий — емоційно-насичений, художній закладається в «ніч». Ця взаємодія лягла в основу цілісної структури, де фактична документальність поєднується з творчим, візуальним осмисленням міського простору.

Формат артбуку було обрано як найбільш вдалий засіб для візуального та наративного осмислення теми, адже він дозволяє об'єднати історичну документальність із творчим баченням у єдиному дизайнерському продукті.

Артбук надає простір для розміщення високоякісних зображень, власних ілюстрацій та фотографій, карт, інфографік, різноманітних текстур та інших візуальних матеріалів в одному виданні. Це дозволяє не лише демонструвати текстовий матеріал, але й передавати атмосферу, настрої епох, події та сутність досліджуваного явища через візуальні образи.

Формат артбуку відкриває широкі можливості для творчості. Розташування елементів на сторінці, формат, вибір шрифтів, кольорова гама, якість паперу та друку – все це працює на підсилення візуального сприйняття інформації та створення естетично-привабливого продукту. Тут немає прив'язки до правил. Розробка усієї структури видання залишається за дизайнером та не оцінюється як правильне чи неправильне, усі прояви фантазії можна відтворити без страху порушити сталу структуру.

Під час формування змістового наповнення було проаналізовано різноманітні джерела — архівні матеріали, власні спогади та спогади місцевих жителів, краєзнавчі видання та візуальні артефакти. Відбувся моніторинг веб сайтів із статтями істориків та краєзнавців. Це допомогло створити якісне наповнення артбуку.

Для формування змістового наповнення артбуку було зібрано низку матеріалів, що відображають історичний та емоційний контекст міста. Основну увагу було приділено аналізу важливих архівних документів, краєзнавчих публікацій, старих газетних вирізок, а також перегляду фото з приватних колекцій, відкритих архівів і сучасних місцевих соціальних мереж. Важливою частиною стало й спілкування з мешканцями Хмельницького. Були опитані

люди з особистого кола спілкування, які поділилися особистими спогадами, сімейними історіями та фотографіями. На основі цього було створено зміст, який згодом буде оформлено у виданні.

Зібрані джерела стали основою для побудови розділів та змісту артбуку, в яких документальність переплітається з художнім осмисленням. Робота з такими матеріалами дозволила сформувати автентичний образ Проскурова (Хмельницького) — не лише як історичного об'єкта, а як живого міста з пам'яттю.

Візуальна частина артбуку «Проскурів. Дні і ночі» базується на ретельно підібраних зображеннях, що відтворюють атмосферу Проскурова та найважливіша події в різні періоди його існування. У процесі підбору я використовувала як архівні фотографії з відкритих джерел, так і сучасні знімки міського простору, зроблені особисто. Особливу увагу приділено контрасту між минулим і сучасністю — деякі локації були сфотографовані з тих самих ракурсів, що й старі зображення, аби показати трансформацію міста візуально.

В процесі роботи складність полягала у тому, що не всі знайдені матеріали вражали своєю якістю. Тому, велика частина часу приділялася покращенню фотографій та сканованих документів. Із цим, також, активно допомагав штучний інтелект, за допомогою якого з'явилась можливість швидкого покращення якості фотографій.

Процес формування змісту артбуку був глибоким дослідженням душі міста. Збір матеріалів став не просто пошуком інформації, а справжньою експедицією в часі та просторі Хмельницького.

Крім того, у макеті використано ілюстрації, текстури, зображення карт і графічних елементів, що доповнюють зміст і підсилюють емоційне сприйняття. Створення графічних мап міста має на меті допомогти підкреслити просторове уявлення майбутнім читачам. Такий підхід дозволив не лише передати фактичну інформацію, а й занурити людину в настрій і дух міста.

Колористика артбуку була продумана так, щоб передати багатогранність образу міста Проскурова (Хмельницького) та звертатися до різних емоційних і тематичних аспектів проєкту. Було прийнято рішення не обмежуватися однією палітрою — кожен розгорт отримав власне колористичне рішення, що відповідає його змісту, настрою та візуальному тону. Так, сторінки, присвячені історичним подіям, мають приглушені, монохромні відтінки та текстуровані об'єкти, що асоціюються з архівною документацією та старими фотографіями. Частина, присвячена сучасному місту, навпаки, використовує більш світлу, відкриту гаму з контрастами — як відображення урбаністичного розвитку, руху та життя.

Натомість у візуальному блоці культурних розділів домінують насичені кольори з яскравими акцентами — вони підкреслюють реальну атмосферу та зберігають яскравість міського простору. Частина, присвячена сучасному місту, навпаки, використовує більш світлу, відкриту гаму з контрастами — як відображення урбаністичного розвитку, руху та життя.

Такий підхід до кольору дозволяє зробити артбук візуально насиченим і динамічним, не порушуючи загальної стилістичної єдності. Стилїстика говорить мовою кольору з різними цільовими аудиторіями: від поціновувачів ретро-естетики — до тих, хто шукає сучасну графіку й стиль.

Одним з ключових дизайнерських рішень стала робота з фізичним форматом артбуку. Видання створене з урахуванням тактильного та емоційного досвіду взаємодії читача з об'єктом. Деякі розгортки розміщені таким чином, що бокові сторінки потрібно відгортати — це додає інтриги, змушує зупинитися й уважніше читати не лише текст, а й візуальні образи. Такий спосіб перегляду створює ефект відкриття — кожна нова сторінка сприймається як окремий візуальний простір, подія або враження. Це відображає концепцію артбуку як подорожі містом і його часом.

Видання задумувалося як об'єкт, що дарує не лише візуальні, але й тактильні та емоційні відчуття від взаємодії. Зокрема, рішення з боковими

розгортами спонукає читача до більш вдумливого та інтерактивного дослідження сторінок. Нестандартне komponування елементів, змінний ритм розміщення зображень і тексту, різна густота візуального матеріалу — усе це працює на побудову індивідуального художнього ритму видання. Формат стає частиною оповіді: він не просто подає контент, а створює емоцію та стає частиною розповіді, не просто демонструючи зміст, а й викликаючи певний емоційний відгук у читача.

2.2. Візуалізація елементів артбуку: стиль, графіка, матеріали

1. Обкладинка артбуку, форзац та титул. (див. рис. В.1-В.3, Додатку В)

На обкладинці зображено — масивну аркову раму, стилізовану під вікно старої будівлі, яка й досі збереглась (будівля міської ради). Створено вирізані отвори, через яких можна спостерігати архівні старовинні фото Проскурова (Хмельницького). Це не просто графічний елемент: це портал, вирізаний крізь сторінку, який дозволяє зазирнути далі — у глибину часу. Вікно, мов символ міста, крізь яке світ проходив століттями: крізь війну, зміну імен, ритм буднів і урочистість свят.

Погляд, що проходить крізь це вікно, натикається на фрагменти вуличного життя Проскурова — на авантитулі перед нами постає колаж з архівних світлин. Це не просто фон — це живе тло, вуличне серцебиття минулого, яке розкривається поступово, у грі світла і тіні, дня і ночі.

Таким чином, композиція працює як художньо-просторовий монтаж: вікно стає рамкою і лінзою, крізь яку читач починає свою мандрівку. Це ідея проникнення — в історію, у місто, в наратив.

Наступним розгортом читача зустрічає титульна сторінка, на якій розміщено елементи айдентики Хмельницького. А саме — герб, який було створено місцевими жителями в рамках конкурсу про бренд міста. На правій сторінці міститься інформація про назву видання, авторку та силует мапи України із позначкою розміщення міста.

2. Зміст. (див. рис. В.4, Додатку В)

Прототипом для візуального оформлення змісту став вказівник, на якому зазначені всі розділи артбуку. Для кольорової гами було використано кольори, використані в розгорті про Миколу Мазура. Це допомогло об'єднати стилі сторінок між собою.

3. «Як Проскурів став Хмельницьким». (див. рис. В.5, Додатку В)

Цей розворот звертається до акту перейменування міста, розкриваючи процес радянської топонімічної інженерії та її наслідки для локальної ідентичності. Він відкривається ліворуч текстовим поясненням — короткою історією того, як Проскурів став Хмельницьким у 1954 році. Поруч з текстом розміщені візуальні артефакти: копія офіційного указу Верховної Ради УРСР про перейменування та фрагмент газети “Радянське Поділля” з аналогічним повідомленням. Архівна стилізація сторінки з газетою — зі стосом поживклих документів і скріпкою — не просто оформлює матеріал, а естетизує слід бюрократичного впливу на простір, показуючи, як рішення переписують міську історію на папері.

Правий аркуш діє як своєрідне вікно в радянську візуальність, а його фізична текстура (зім’яті краї, плями, механічна скріпка) підкреслює архівність джерела.

Особливу увагу заслуговує ремарка в лівій колонці про те, що сам Богдан Хмельницький ніколи не був у місті. У цьому сенсі розворот працює як критичний жест: він не просто інформує, а ставить під сумнів логіку символічного перейменування. Таким чином, цей фрагмент проекту візуалізує момент переписування міської ідентичності, показуючи, як офіційні наративи формують пам’ять через архівні документи, а топоніміка стає інструментом політичної влади над простором і часом.

4. «З попелу: як пожежа змінила Проскурів». (див. рис. В.6, Додатку В)

Цей розворот побудований як візуальна розповідь про руйнування та відновлення, зосереджена навколо великої пожежі 1822 року, яка змінила архітектурний та просторовий характер Проскурова. На лівій сторінці використано колаж з архівних фотографій, розміщених у силуеті полум'я — символічний і композиційний вибір, що поєднує зміст і форму. Форма полум'я не просто прикрашає сторінку, вона метафорично втілює втрату і трансформацію, нагадуючи про відновлювальну силу вогню в міській пам'яті.

Естетика тут тяжіє до історичного мінімалізму. Відтінки сірого зберігають документальну правду архівних зображень, тоді як сучасна типографіка без зарубок закріплює глядача в сьогоденні. Використання чорно-білих фотографій підкреслює відчуття відсутності того, що колись було, але тепер втрачено для часу — і водночас ставить глядача на місце ретроспективного свідка.

Права частина розвороту, після відкриття, переходить у справжню карту Проскурова 1951 року, яку було покращено графічними редакторами та штучним інтелектом. Ці зміни слугують подвійній меті: вони покращують читабельність і водночас наштовхують на думку, що це місто — як і сама мапа — є палімпсестом (стертими та написами знову) власного минулого. Макет м'яко вигинає межу між текстом і картою, пропонуючи рух від руйнування (пожежі) до реконструкції (планування).

Історична карта виступає як засіб оповіді не лише для міського розвитку, але й для емоційної тяглості. Це і картографічний документ, і візуальна метафора для реконструкції пам'яті. Намальовані вручну деталі привертають увагу до фізичного зростання міста, запрошуючи читача спостерігати не лише за тим, де, але й як змінилося місто. Контраст між монохромною фотографією та багатшаровою мапою створює візуальний ритм, який віддзеркалює історичний розрив та поступове відновлення міста.

5. «План і лабіринти міста». (див. рис. В.7, Додатку В)

Розворот відкривається генеральним планом Проскурова 1824 року, який знайомить читача з ідеалізованим баченням впорядкованого міста, задуманого в

дусі імперського раціоналізму. Ліва сторінка поєднує реконструйовану історичну схему з лаконічним поясненням запланованого радіально-сітчастого планування міста. Схематичний план, з його чітким геометричним зонуванням та осью симетрії, виявляє адміністративне бажання нав'язати просторову логіку та державний контроль над міським зростанням — модель, натхненна ідеалами Просвітництва і широко застосовувана в урбаністиці 19-го століття.

Однак, коли читач розгортає наступні частини розгортку, це відчуття порядку поступово зникає. Мапа сучасного міста протиставляє ідеалізований план реальній урбаністичній забудові. План 1824 року пропонував стриманість і порядок, сучасна карта демонструє складність. Невеликий додаток у верхньому правому куті ілюструє масове розширення міста, де червоним колом позначено центральну частину. Така презентація не лише висвітлює архітектурні зміни, але й тонко розкриває розбіжності між запланованими намірами та міською реальністю, якою живе місто.

На сторінках розділу «Лабіринти Хмельницького» порівнюються архівні зображення центральних вулиць і будівель із сучасними фотографіями, зробленими з тих самих точок зору. Місто постає не як продукт одного генерального плану, а як результат накладання епох, переглядів та імпровізацій. Ця розгалужена структура відображає тематичну послідовність. Вона веде читача від задуму до збудованої форми і, зрештою, до сучасної складності. Ця композиція спонукає до роздумів про те, як міста розвиваються поза намірами їхніх планувальників, натомість формуючись під впливом непередбачуваних рухів часу, пам'яті та використання.

6. «В бронзі та камені». (див. рис. В.8, Додатку В)

Цей розворот влучно акцентує на ключовому елементі локальної ідентичності Хмельницького — культі постаті Богдана Хмельницького. Візуальна мова композиції працює на посилення теми: чорно-білі фото пам'ятників підкреслюють монументальність образу, а також надають сторінці історичної глибини й відчуття спадкоємності. Особливо вдало подано

зображення кінного пам'ятника, який займає більшу частину шпальти, створюючи відчуття масштабу і руху, що контрастує зі статичністю правобічного пам'ятника у повен зріст. Цей композиційний контраст символізує різні вияви образу гетьмана.

Розміщення текстових блоків зліва й справа допомагає збалансувати композицію. Стрілка, яка веде від опису до статичної скульптури гетьмана, забезпечує логічний візуальний перехід між текстом і зображенням. Також, на фоні зображено цифру «5», яка вказує на важливу інформацію про кількість та є своєрідним акцентом, який розбавляє інші елементи. Така інтеграція тексту й ілюстрацій зміцнює наратив, що читач не лише дізнається про пам'ятники, а й відчуває візуальну вагу цієї інформації.

Загалом, розворот вдало поєднує інформативність із виразною графічною подачею, доносячи ідею про роль Богдана Хмельницького як центральної постаті міської ідентичності та символу, що не просто представлений, а буквально «присутній» у просторі Хмельницького.

7. «Як змінювався залізничний вузол», «Пивна традиція» та «Культурний код». (див. рис. В.9, Додатку В)

Цей розворот будується на контрастах та поєднує три важливі теми, що формують багатогранну ідентичність міста Хмельницького: залізничну інфраструктуру, пивну традицію та культурну спадщину.

Візуальна композиція логічно структурована у три вертикальні блоки, що відповідають змістовим секціям. Такий поділ дозволяє зберегти чистоту сприйняття та чітко окреслює межі між темами, створюючи ефект «трьох вікон у минуле» міста. Незважаючи на статичність структури, розворот не втрачає динаміки завдяки чергуванню кольорів фону, ритмічному розміщенню текстових блоків і зображень, а також вдало вплетеним декоративним елементам, як-от стилізоване зображення залізничних колій, що додає глибини й атмосфери першій секції.

Вся візуальна частина має тісний зв'язок із текстом і підсилює його зміст. Архівні фото вокзалу, пивзаводу та театрів не лише ілюструють події, а й оживляють наратив, акцентуючи увагу на збереженні історичної пам'яті у просторі міста. Зокрема, поява сучасної етикетки пива на тлі старої будівлі пивзаводу вибудовує символічний міст між минулим і теперішнім. Те саме стосується театального комплексу: візуальні образи підкреслюють сталість і вагомість культурного коду міста, про що йдеться в тексті. Типографіка підібрана з розумінням функціональності. Таким чином, контраст між заголовками й основним текстом, а також грамотне форматування, забезпечують легкість читання.

Загалом, розворот справляє враження виваженої та продуманої композиції, що виконує не лише інформативну, а й емоційну функцію: він занурює глядача в міське середовище різних епох, демонструючи поступове формування локальної ідентичності Хмельницького як важливого залізничного, промислового і культурного центру.

8. «Культурний код Хмельницького», «Митець, що оживив метал». (див. рис. В.10, Додатку В)

Розворот зустрічає нас із знайомства з культурною спадщиною міста: театри, музеї, кінотеатри. Все те, що так чи інакше впливає на розвиток суспільства. Композиція виконана динамічно, дотримується сітки та нагадує штрихкод своєю будовою.

Після розгортання сторінок, ми знайомимося із місцевим митцем — Миколою Мазуром. Ліва частина розвороту знайомить нас із самим скульптором — подано його портрет та коротку біографічну довідку. Це персоналізує вуличне мистецтво, надаючи йому людське обличчя та контекст.

Скульптурам Мазура притаманні сміливі контури, перебільшені пропорції та сяючі відтінки, що створюють привабливу атмосферу, яка спонукає до взаємодії. Деталі підкреслюють його здатність перетворювати промислові відходи на живі фігури, посилюючи ідею про те, що творчість може виникати з

несподіваних матеріалів. Мистецтво Мазура не лише прикрашає громадський простір, а й слугує символом трансформації, перетворюючи викинуті матеріали на вигадливі скульптури, що зачаровують і дітей, і дорослих.

Основний простір розвороту заповнений зображеннями різноманітних металевих скульптур. Їхній стиль вирізняється яскравістю кольорів, химерними формами, матеріалами та елементами, що нагадують казкових істот, комах або фантастичні механізми. Кожна скульптура є унікальною, демонструючи політ уяви та майстерність зварювання металу.

Композиційно розворот побудований таким чином, що окремі скульптури представлені крупним планом, дозволяючи роздивитися деталі їхньої конструкції та оздоблення. Також присутнє загальне фото, що показує кілька об'єктів разом у міському середовищі. Підписи допомагають глядачеві краще зрозуміти творчий процес та інтерпретувати образи.

9. «Південний Буг: артерія міста». (див. рис. В.11, Додатку В)

Цей розворот присвячений Південному Бугу — важливій водоймі міста та прилеглим до неї міським просторам. Він поєднує картографічне зображення з текстовим описом, створюючи комплексне уявлення про цю частину міста.

Розгорт представлений стилізованою картою-інфографікою, на якій зображено річку Південний Буг, її береги та прилеглі об'єкти. Використано м'які, пастельні кольори, що надає карті легкості та робить її приємною для сприйняття. Таке візуальне представлення допомагає орієнтуватися в просторі та побачити взаємозв'язок між річкою та рекреаційними зонами міста.

Текст розповідає про значення річки для Проскурова, її історію, екологічний стан та сучасне використання як місця відпочинку. Згадуються історичні факти, такі як будівництво першого стаціонарного мосту через Південний Буг у 1948 році, а також сучасні ініціативи з благоустрою річкової зони. Текст підкреслює важливість річки як природної та рекреаційної домінанти міста.

2.3. Розробка макету ілюстрованої книги «Проскурів. Дні і ночі»

Під час створення макету артбуку було використано три основні програмні продукти: Adobe Photoshop, Adobe Illustrator та Adobe InDesign. Кожна з них виконувала окрему функцію в структурі проєкту, що забезпечило якісну інтеграцію візуального та текстового наповнення.

Adobe Photoshop використовувався на етапі підготовки растрових матеріалів: обробки архівних фотографій, ретуші зображень, корекції кольору та тону. Це дозволило досягти візуальної єдності з новоствореною графікою та адаптувати матеріали до загальної кольорової гами видання.

Adobe Illustrator застосовувався для створення векторних елементів: карт, інфографіки, символічних схем, декоративних деталей. Векторний формат гарантує чіткість при друці й дає змогу зберігати масштабованість без втрати якості, що особливо важливо при роботі з деталізованими об'єктами.

Основна верстка здійснювалася в Adobe InDesign — галузевому стандарті для створення друкованої продукції. У програмі була побудована композиційна сітка, організована структура текстових блоків та інтегровані ілюстративні матеріали.

Формат видання становив 220×270 мм (див. рис. В.12, Додатку В), що забезпечує зручний баланс між візуальними елементами та текстовим контентом. Відвороти (внутрішні сторінки) мали розмір 215×270 мм, тобто на 5 мм вужчі за загальний формат. Це рішення дало змогу зберегти зручні умови для згинання сторінок та чисту оптичну рамку навколо без втрати композиційної рівноваги.

Типографічне оформлення базується на поєднанні двох шрифтів. Для оформлення заголовків було обрано Ermilov — сучасний геометричний шрифт, натхненний українським авангардом. Його чіткі форми, рублені акценти та конструктивна естетика підкреслюють історичну спрямованість теми, а також створюють відчуття ритму та візуальної сили заголовкових блоків.

Основний текст набрано шрифтом Geologica — гуманістичним гротеском з виразною формою літер, які добре читаються навіть на фоні складних ілюстрацій. Він має чіткий ритм і плавність, що забезпечує зручне читання довгих фрагментів.

Багатоколоночна сітка дала змогу інтегрувати текст і зображення у спільний візуальний ритм, де жоден елемент не домінує, а вся композиція читається як цілісний об'єкт.

Композиційна сітка макета побудована за принципом двох-, трьох- або чотириколонної структури залежно від розвороту. Це забезпечує гнучкість у розміщенні тексту й зображень, дозволяючи комбінувати щільну інформацію з просторими композиційними паузами. Вирівнювання тексту та зображень відбувалося за базовими модулями сітки, що підтримувало загальний порядок і ритм.

Особлива увага приділялася відступам, балансуванню білого простору та контрасту між елементами. Кольорова гама макета відповідає історичній стилістиці — переважають теплі відтінки, приглушені кольори, текстури та ефекти старіння паперу. Це дозволило досягти візуальної єдності між сучасною інфографікою та архівними документами. Всі ці технічні рішення у поєднанні з концептуальною графікою зробили видання професійно структурованим, готовим до поліграфічного втілення на рівні сучасних стандартів.

Висновки до розділу II

У другому розділі було представлено комплексний аналіз процесу створення художньо-образної та технічної складової видання. Опрацьована концепція ґрунтувалася на поєднанні історичної пам'яті, архівної документальності та особистісного переживання. Образна мова проєкту реалізувалася через символи, що підсилювали відчуття часу та пам'яті.

Концепція артбуку дозволила подати місто не лише як простір з історією, а як живий організм з глибоким емоційним прошарком, що розкривається через індивідуальне бачення дизайнера.

Окрема увага приділена ролі формату артбуку як медіуму для візуального наративу. Обраний фізичний формат, спосіб перегортання сторінок та нестандартні розвороти стали інструментами посилення емоційного ефекту. Візуальні матеріали, текстури та макетування стали невіддільною частиною загального дизайнерського задуму, підсилюючи ефект занурення в атмосферу Проскурова. Структура розворотів, інтеграція ілюстрацій і типографіки, а також темп візуального ритму допомогли досягти цілісного сприйняття. Продумана система колористики, типографіки, ілюстрацій та макетування працює в унісон із концепцією, формуючи цілісну естетичну мову видання.

Технічна реалізація видання спиралася на використання професійного програмного забезпечення — Adobe Photoshop, Illustrator та InDesign. Завдяки чіткій верстці у форматі 220×270 мм (з внутрішніми сторінками 215×270 мм) було забезпечено зручну навігацію, баланс і читабельність. Типографічне рішення — контрастне поєднання заголовкового шрифту Ermilov та текстового Geologica — доповнило і підкреслило загальну стилістику, гармонізуючи візуальну й смислову напругу проєкту. Особливу увагу було приділено якості зображень та друку, щоб максимально передати задум автора та емоційну глибину візуальних образів.

Важливою частиною візуальної реалізації стала також колористика — продумана палітра створює в артбуці контрасти між реальністю та пам'яттю. Такий підхід дозволяє працювати з різними емоційними регістрами читача, звертаючись як до ностальгії, так і до інтересу до сучасного урбаністичного середовища.

Таким чином, усі зазначені аспекти — від формування концепції та змістового наповнення до вибору візуальної стилістики та роботи з фізичним форматом — були спрямовані на створення цілісного та багатогранного артбуку

«Проскурів. Дні і ночі». Кожен елемент дизайну, кожна деталь видання ретельно продумувалася з метою максимально глибоко розкрити образ міста, викликати емоційний відгук у читача та запропонувати йому унікальну візуально-інтелектуальну подорож крізь час і простір Проскурова (Хмельницького).

ВИСНОВКИ

Підводячи підсумки роботи над кваліфікаційною роботою, можна зробити висновок, що артбук «Проскурів. Дні і ночі» — це більше, ніж кваліфікаційна робота, це глибоке мистецьке дослідження, що поєднує графічний дизайн з локальною історією, історичною реконструкцією та особистим переосмисленням міського простору. Основою цього проекту є артбук — видання, призначене не лише для читання, але й для отримання візуальної насолоди. Це арт-об'єкт, що здатен занурити читача у візуальну подорож містом.

Над кваліфікаційною роботою було проведено кропітку та розлогу роботу, яка допомогла сформулювати такі висновки:

По-перше, дослідження показує, що артбук є важливим видавничим і мистецьким феноменом, який органічно поєднує в собі естетичну привабливість, практичну функціональність і потужну комунікативну силу. Як синтез різних видів мистецтва, артбук ефективно передає культурні сенси, глибоко залучає читачів до емоційного сприйняття інформації та слугує важливим інструментом збереження та популяризації культурної спадщини. У сучасному візуальному світі цей динамічний формат ідеально відповідає очікуванням споживачів, сприяючи новому типу "читання", що поєднує текст і візуальні образи.

Крім того, ми виявили, що сильна сторона артбуку полягає в його гнучкій, відкритій структурі, що відрізняє його від жорстко регламентованих видань. Ця адаптивність дозволяє використовувати його для різних цілей — від творчих до всебічної історичної та культурної освіти. Артбук функціонує не лише як інформаційний канал, а й як об'єкт естетичного досвіду, що підкреслює вирішальну роль дизайну в сучасній видавничій справі.

По-друге, від самого початку концепція артбуку була глибоко особистою та полягала в розкритті сутності міста крізь призму часу, пам'яті та

індивідуальних емоцій. Символічна дуальність «дня» і «ночі» стала її провідним принципом. «День» представляє фактографічні, документальні аспекти, в той час як «ніч» втілює багаті, емоційні та художні інтерпретації. Такий інноваційний підхід дозволив проекту вийти за рамки простого історичного переказу, запрошуючи читачів до глибшого, вісцерального зв'язку з минулим міста, сприяючи емпатії та налаштуванню на притаманний йому ритм.

Зміст артбуку — це ретельний підбір, створений з архівних скарбів, місцевих історичних розповідей та скарбниці візуальних матеріалів — старих листівок, карт, документів, а також поєднання сучасних та історичних фотографій. Важливо, що він інтегрує особисті спогади мешканців міста, створюючи візуальну оповідь, яка органічно поєднує історичну достовірність з унікальним мистецьким баченням автора.

Візуально артбук є свідченням стилістичної гармонії та емоційного впливу. Завдяки підібраній типографіці (шрифти Ermilov та Geologica), гнучкому, але логічному макету та спеціально підібраній кольоровій палітрі для кожного тематичного розділу, кожен візуальний вибір є свідомим. Колір, зокрема, виходить за рамки простої естетики, виконуючи семантичну роль, формуючи настрій, сигналізуючи про часові зрушення та впливаючи на темп сприйняття. Наприклад, історичні фрагменти резонують з приглушеними, «архівними» тонами, тоді як сучасні зображення додають динамічних та яскравих відтінків.

Вибір формату артбуку був ключовим. Він дає змогу дизайнеру органічно поєднати текст, зображення, графіку, інфографіку, текстури, мапи і навіть тактильні елементи в єдине ціле, створюючи цілісний сенсорний досвід. Особливістю цієї роботи є нестандартні макети сторінок, які активно залучають читача. Перегортання бічних сторінок, зміна ракурсів та заглиблення в ілюстрації перетворює читання на інтерактивну подорож, де кожен розворот відкриває нове відкриття, свіжу історію та розлогий візуальний ландшафт.

Для технічної реалізації проекту було використано професійне програмне забезпечення (Adobe Photoshop, Illustrator та InDesign), що гарантувало чудову обробку зображень, ефективну верстку та бездоганну якість друку. Важливу роль у покращенні архівних матеріалів відіграли інструменти штучного інтелекту, що дозволило зберегти їхню автентичність і водночас легко інтегрувати їх у сучасний дизайн.

Окрім популяризації місцевої історії, артбук яскраво ілюструє можливості графічного дизайну як хранителя пам'яті, формувача ідентичності та творця емоційно глибоких переживань. Цей артбук виконує важливу комунікативну роль, доносячи до своєї аудиторії багатогранною мовою візуальних образів, кольору, тексту, структури та різносторонніх інтерпретацій, які він пропонує.

Як підсумок, видання є прикладом того, як графічний дизайн може перетворитися на провідника пам'яті, зберегти культурну спадщину та допомогти зобразити міське середовище. Цей проєкт не лише представляє інформацію, але й культивує глибше розуміння та емоційний зв'язок, доводячи, що дизайн має важливе значення у формуванні колективної пам'яті та культурної ідентичності в сучасному світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балабуха Н.М., Здор О.Г., Радько К.В. Дизайн книги як проєктна робота студентів спеціалізації «графічний дизайн» університету Грінченка. АРТ-платФОРМА, 2024. 9 (1). с. 304-323.
2. Белікова А. Сучасні видання, як засіб збереження та популяризації культурної спадщини. Сталий розвиток суспільства та дизайн діяльність у просторі територіальної айдентики. Київський столичний університет імені Бориса Грінченка. Київ. 2025. С. 16-18. URL: https://www.researchgate.net/publication/391046473_STALIY_ROZVITOK_SUSPILSTVA_TA_DIZAJN_DIALNIST_U_PROSTORI_TERITORIALNOI_AJIDENTIKI
3. Бідун А. В. Артбук у теоретичному вимірі й у системі практик редактора. Scientific notes of the Institute of journalism. 2019. С. 79-94.
4. Біличенко О. Л. Культурно виховна роль книги в умовах формування інформаційного суспільства: Doctoral dissertation. Харків: Харк. держ. акад. культури, 2000. 17 с.
5. Бовсунівська, Т. В. РОЛЬ ЕКФРАЗИСУ В СУЧАСНОМУ ЛІТЕРАТУРНОМУ ПРОЦЕСІ. Літературний процес: методологія, імена, тенденції. 2016. С. 72-75.
6. Брильов С.В., Глухенький І.І., Журавльова Н.В., Кочубей М.С. Академічна школа в сучасних умовах: стратегії розвитку образотворчого мистецтва та дизайну в мистецьких закладах вищої освіти України. Українська академія мистецтва, 2024. № 35. С.104-112.
7. Бровченко А. Становлення українського етнодизайну. Молодь і ринок. 2024. № 3/223. С.81-86.
8. Волгін Ю.Є., Єфімов Ю. В., Балабуха Н.М. Абстрактні композиції у творчості Аркадія та Геннадія Пугачевських. Арт-платформа. Вип. 2(9). 2024.

9. Ганзенко, Л. Г. Ізборник Святослава 1073 року: художні, історичні та догматичні акценти ілюстративного ряду. Студії мистецтвознавчі. 2014. С. 41–60.
10. Геллер С., Кваст С. Графічні стилі: від вікторіанців до хіпстерів. ArtHuss. Київ. 2018.
11. Джонсон М. А тепер спробуйте щось дивніше. ArtHuss. Київ. 2019
12. Дизайн і психологія. Вплив на емоційний стан. URL: <https://eds.ua/blog/article/dyzain-i-psychology-vplyv-na-emoziyny-stan> (дата звернення: 13.01.2025).
13. Єфімов Ю. В. Комп'ютерні технології в дизайні або Adobe двома руками: навч. посіб. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2024. 120 с.
14. Єфімов Ю. В. Тенденції «яскравого мінімалізму» у сучасному графічному дизайні. Арт-простір. Вип. 5. 2024.
15. Загмайстер С., Волш Дж. Краса. Пер. О. Журавльова, Г. Пехнік. Київ: ArtHuss, 2020. 12 с. (Оригінальна робота опублікована у 2018 р.)
16. Задніпряний Г. Т. Пошуки художніх рішень в європейській гравюрі доби Відродження. АРТ-ПРОСТІР, КСУБГ, 2024. Вип. 1(4). с. 99-118.
17. Здор О. Дизайн книги. Синтез змісту і форми: мистецькі та наукові аспекти. Матеріали 25-ї Міжнародної науково-практичної конференції (Ужгород, 11–13 жовтня 2020 р.) Ерделівські читання. Ужгород: Видавництво Олександри Гаркуші, 2020. С. 267-281.
18. Здор О. Книга як цілісна система текстового й візуального в історичному та сучасному контексті. Вісник. 2020. Вип. 200. С. 200-211.
19. Іттен Й. Мистецтво кольору. ArtHuss. Київ. 2022.
20. Іттен Й. Наука дизайну та форми. Вступний курс, який я викладав у Баугаузі та інших школах. ArtHuss. Київ. 2021.
21. Кадоркіна, Ю. О.. Сучасна українська книжкова ілюстрація. Оформлення прози та віршованих збірок. Молодий вчений. 2018. С. 18-22.

22. Кардаш О. Педагогіка – провідна культура сучасності. Вісник Національного університету "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка, 2024. Том 183. № 27. С.14-19.
23. Кваско А., Сухорукова О. Стан та тенденції розвитку видавничо-поліграфічної галузі України. Економіка та суспільство. 2023. Вип. 51. С. 1-9.
24. Копецька О. Ю. Артбук як різновид нішевих видань. Наукові записки Інституту журналістики. 2014. Вип. 55. С. 66–69.
25. Косаревська Р. Візуальна комунікація та маркетинг: аналіз впливу графічного дизайну на споживачів. Мистецтвознавчі записки: зб. наук. пр. 2023. Вип. 44. С. 11-17.
26. Лихолат О. Дизайн навчальних презентацій в навчально-виховному процесі закладів освіти. Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти, (15), 2021. С. 36-48.
27. Миронова Г. А., Карпов В. В., Романішина В. О. Секвенційне мистецтво та дизайн коміксів у жанрі вестерн. Український мистецтвознавчий дискурс. 2025. № 1. С. 138-146.
28. Панофський Е. Дослідження з іконології: гуманістичні теми в мистецтві Відродження. Пер. з англ. Оксфорд: Oxford University Press, 1939. 263 с.
29. Підопригора С. Артбук у просторі літератури: художні особливості. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 8. Філологічні науки (мовознавство та літературознавство) Київ. 2018. С. 44-50.
30. Barthes, R. (1964) Rhetoric of the Image. Communications, 4, P. 40-51.
31. Goodman N. Routes of Reference. Critical Inquiry. 1981. Autumn. Vol. 8, 11. P. 121–132.
32. Hrabovskyi Y., Brusiltseva Yu. The methodology of developing a mobile application design for creating a genealogical tree. Поліграфія і видавнича справа. 2022. № 1 (83). С. 66–78.

33. Hrabovskyi Y., Brynza N., Vilkhivska O. Development of information visualization methods for use in multimedia applications. EUREKA: Physics and Engineering. 2020. № 1. P. 3–17.
34. Hrabovskyi Y., Fedorchenko V. Development of the optimization model of the interface of multimedia edition. EUREKA: Physics and Engineering. 2019. № 3. P. 3–12.
35. Karpov V., Syrotynska N. Neuroart in the context of creativity. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтва: наук. журнал. К.: Міленіум,. № 1. С. 21-36.
36. Mateusz Urbanowicz. «Tokyo at Night». URL: <https://mateuszurbanowicz.com/works/tokyo-at-night/>. (дата звернення: 12.02.2025).
37. Mitchell W.J.T. Ekphrasis and the Other. Picture Theory. Essays on Verbal and Visual Representation. Chicago, 1994. P. 151–182.
38. Mitchell W.J.T. Ekphrasis and the Other. South Atlantic Quarterly. 1992. № 19:3 (Summer). P. 695–720.
39. Mitchell W.J.T. Iconology. Image, Text, Ideology. Chicago : The University of Chicago Press, 1987. p. 226.
40. Rajewsky, I. O. Intermediality, intertextuality, and remediation: A literary perspective on intermediality. Intermédialités. 2011. С. 43–64.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Історичні витоки та генеза артбуку

Рис. А.1 - Іван Федоров «Апостол». URL:

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BB_%28%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B0,_1564%29

Рис. А.2 - «Ізборник Святослава». URL:

<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%B7%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0>

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%B7%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B8_%D0%A1%D0%B2%D1%8F%D1%82%D0%BE%D1%81%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D0%B0

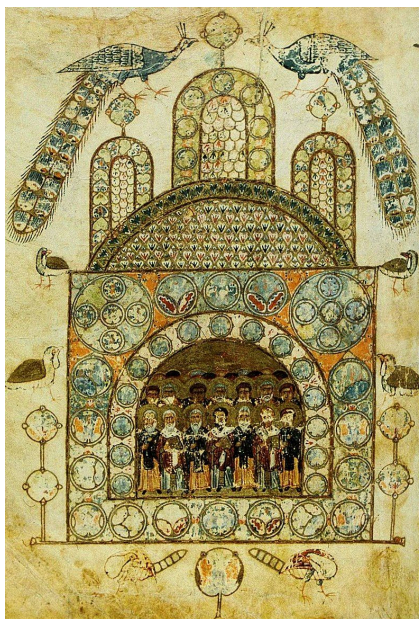

Рис. А.3 - «Ізборник Святослава», мініатюра. URL:

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%B7%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B8_%D0%A1%D0%B2%D1%8F%D1%82%D0%BE%D1%81%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D0%B0

Рис. А.4 - Києво-Печерський патерик. URL:

<https://kplavra.kyiv.ua/ua/2-lypnya-dukhovna-kultura-pateryk-pecherskyy-ukr>

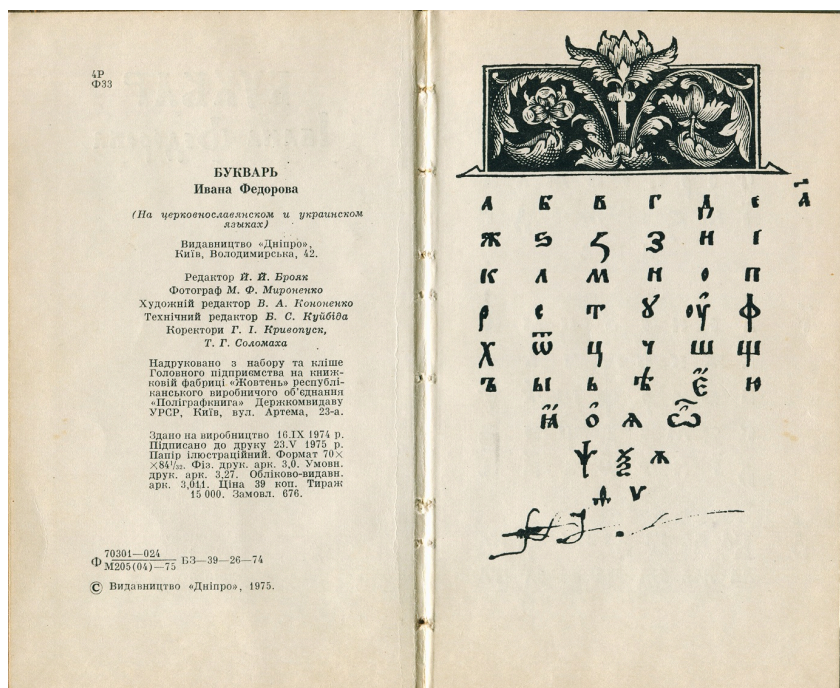

Рис. А.5 - Іван Федоров, «Буквар».

URL: https://zn.ua/HISTORY/vidrukovano-vo-lvovi-295190_.html

Рис. А.6 - Пересопницьке Євангеліє.

URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/blog-history-46152610>

ДОДАТОК Б

Аналіз сучасних артбуків на історичну та урбаністичну тематику

Рис. Б.1 - Матеуш Урбанович, «Tokyo Storefronts».

Фасад магазину в Токіо. URL: <https://mateuszurbanowicz.com/series/>

Рис. Б.2 - Матеуш Урбанович, «Tokyo Storefronts».

Фасад магазину в Токіо. URL: <https://mateuszurbanowicz.com/series/>

Рис. Б.3 - Матеуш Урбанович, «Tokyo Storefronts».

Фасад магазину в Токіо. URL: <https://mateuszurbanowicz.com/series/>

Рис. Б.4 - Матеуш Урбанович, «Tokyo Storefronts».

Фасад магазину в Токіо. URL: <https://mateuszurbanowicz.com/series/>

Рис. Б.5 - Матеуш Урбанович, обкладинка артбуку «Tokyo at Night».

URL: <https://mateuszurbanowicz.com/series/>

Рис. Б.6 - Матеуш Урбанович, ілюстрація «Tokyo at Night».

URL: <https://mateuszurbanowicz.com/series/>

Рис. Б.7 - Матеуш Урбанович, ілюстрація «Tokyo at Night».

URL: <https://mateuszurbanowicz.com/series/>

Рис. Б.8. - Матеуш Урбанович, ілюстрація «Tokyo at Night».

URL: <https://mateuszurbanowicz.com/series/>

Рис. Б.9 - Матеуш Урбанович, ілюстрація «Tokyo at Night».

URL: <https://mateuszurbanowicz.com/series/>

Рис. Б.10 - Сергій Майдуков, артбук «Заграва». URL:

https://www.yakaboo.ua/ua/zagrava.html?gad_source=1&gad_campaignid=22376461599&gbraid=0AAAAADoya-b2NAub9IuTA7Kd_uZDUbXbg&gclid=CjwKCAjwruXBBhArEiwACBRtHYPGeW9LY6-RAofz-SsFcVdquX9H1uRr-ZwWBRDZJjEN_zgeTneeBoCvpQQAvD_BwE

Рис. Б.11 - Сергій Майдуков, артбук «Заграва», ілюстрація. URL:

https://www.yakaboo.ua/ua/zagrava.html?gad_source=1&gad_campaignid=22376461599&gbraid=0AAAAADoya-b2NAub9IuTA7Kd_uZDUbXbg&gclid=CjwKCAjwruXBBhArEiwACBRtHYPGeW9LY6-RAofz-SsFcVdquX9H1uRr-ZwWBRDZJjEN_zgeTneeBoCvpQQAvD_BwE

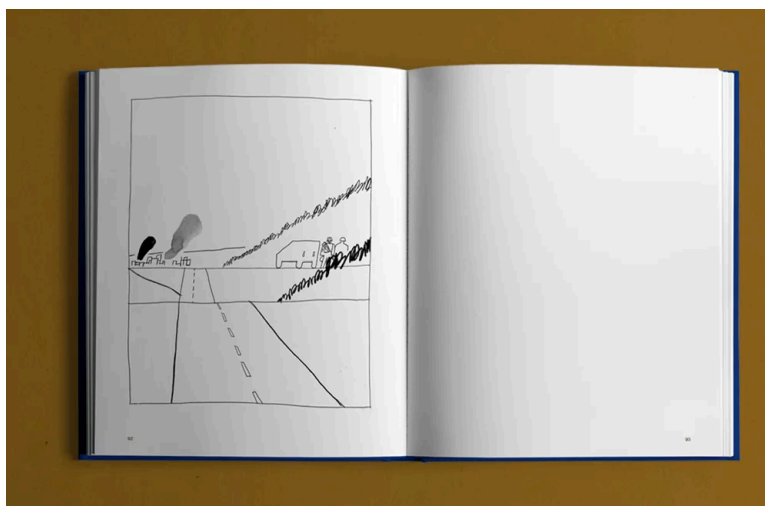

Рис. Б.12 - Сергій Майдуков, артбук «Заграва», ілюстрація. URL:

https://www.yakaboo.ua/ua/zagrava.html?gad_source=1&gad_campaignid=22376461599&gbraid=0AAAAADoya-b2NAub9IuTA7Kd_uZDUbXbg&gclid=CjwKCAjwruXBBhArEiwACBRtHYPGeW9LY6-RAofz-SsFcVdquX9H1uRr-ZwWBRDZJjEN_zgeTneeBoCvpQQAvD_BwE

Рис. Б.13 - Сергій Майдуков, артбук «KYIV by Sergiy Maidukov». URL:
https://readeat.com/product/112545-kyiv-by-sergyi-maidukov?gad_source=1&gad_campaignid=20996424205&gbraid=0AAAAAqD_176dhIJxW7yFIUV9HRSf52CY-&gclid=CjwKCAjwruXBBhArEiwACBRtHcxOo6EFGi1cYnPjEBo7ZUV3qAXtiyZSyDz_7vF96OeFetTaQTfGwxoCq3MQAvD_BwE

Рис. Б.14 - Сергій Майдуков, артбук «KYIV by Sergiy Maidukov», ілюстрації.
 URL:

https://readeat.com/product/112545-kyiv-by-sergyi-maidukov?gad_source=1&gad_campaignid=20996424205&gbraid=0AAAAAqD_176dhIJxW7yFIUV9HRSf52CY-&gclid=CjwKCAjwruXBBhArEiwACBRtHcxOo6EFGi1cYnPjEBo7ZUV3qAXtiyZSyDz_7vF96OeFetTaQTfGwxoCq3MQAvD_BwE

Рис. Б.15 - Сергій Майдуков, артбук «KYIV by Sergiy Maidukov», ілюстрації.

URL:

https://readeat.com/product/112545-kyiv-by-sergyi-maidukov?gad_source=1&gad_campaignid=20996424205&gbraid=0AAAAAqD_176dhIJxW7yFIUV9HRSf52CY-&gclid=CjwKCAjwruXBBhArEiwACBRtHcxOo6EFGilcYnPjEBo7ZUV3qAXtiyZSyDz_7vF96OeFetTaQTfGwxoCq3MQAvD_BwE

ДОДАТОК В

Макет артбуку «Проскурів. Дні і ночі»

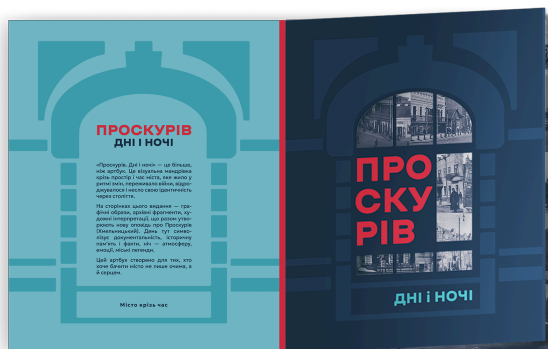

Рис. В.1 - Артбук «Проскурів. Дні і ночі», обкладинка.

Рис. В.2 - Артбук «Проскурів. Дні і ночі», форзац.

Рис. В.3 - Артбук «Проскурів. Дні і ночі», титул.

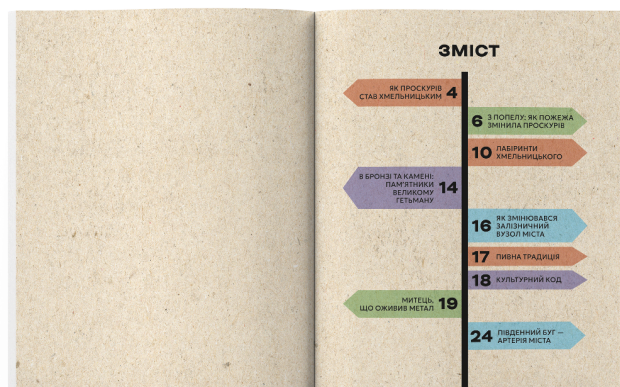

Рис. В.4 - Артбук «Проскурів. Дні і ночі», зміст.

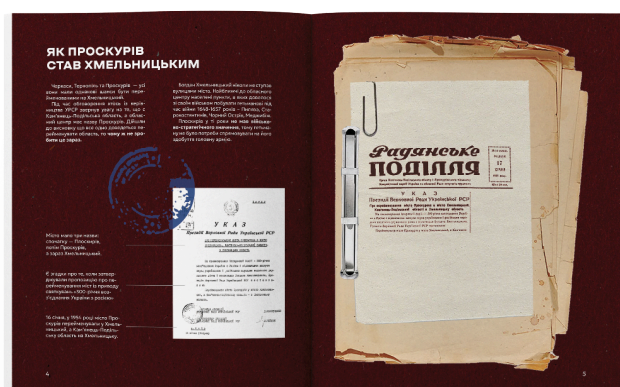

Рис. В.5 - Артбук «Проскурів. Дні і ночі», розворот «Як Проскурів став Хмельницьким».

Рис. В.6 - Артбук «Проскурів. Дні і ночі», розворот «З попелу»

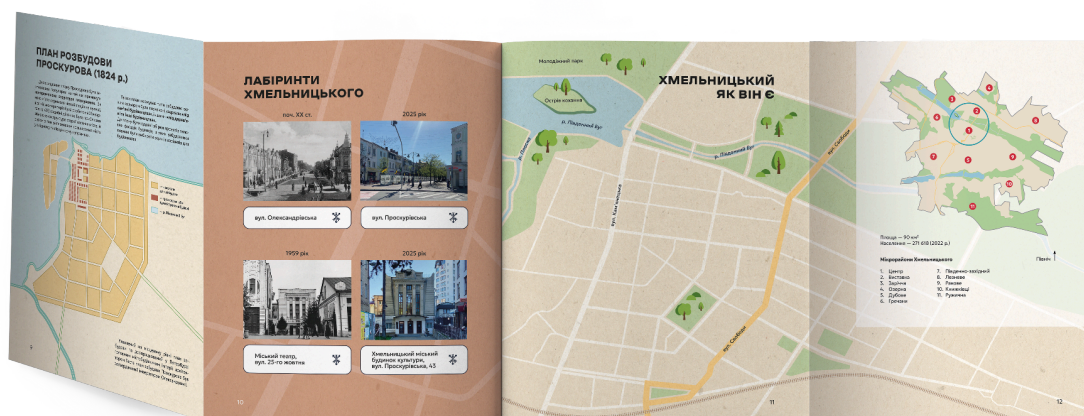

Рис. В.7 - Артбук «Проскурів. Дні і ночі», розворот «План розбудови», «Лабіринти Хмельницького».

Рис. В.8 - Артбук «Проскурів. Дні і ночі», розворот «В бронзі та камені».

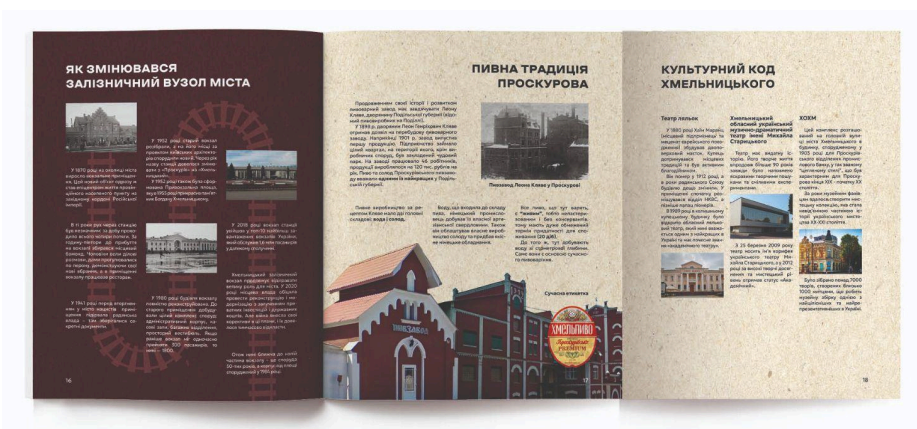

Рис. В.9 - Артбук «Проскурів. Дні і ночі», розворот «Як змінювався залізничний вузол», «Пивна традиція» та «Культурний код».

Рис. В.10 - Артбук «Проскурів. Дні і ночі»,
розворот «Митець, що оживив метал».

Рис. В.11 - Артбук «Проскурів. Дні і ночі»,
розворот «Південний Буг: Артерія міста».

Рис. В.12 - Артбук «Проскурів. Дні і ночі»,
візуалізація обкладинки.